

Nr 135.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående extra anslag för utdelande af tillfälligt understöd åt f. d. för-rådsvaktmästare, gifven Stockholms slott den 1 april 1912.

Under åberopande af närlagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att å extra stat för år 1913 under tionde hufvudtiteln uppföra ett anslag af 1,812 kronor för utdelande af tillfälligt understöd åt f. d. för-rådsvaktmästare under villkor:

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behöfvande omständigheter, samt

att understödet för en hvar bestämmes till sådant belopp, att det jämte honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till 300 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnerst städse välbevågen.

GUSTAF.

David Bergström.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 1 april 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Bergström, anförde härefter:

»Såsom jag i annat sammanhang haft tillfälle upplysa, finnas å intendenturkårens stat för år 1912 uppförda 24 vaktmästarbeställningar, ett antal, som enligt 1901 års härordning skall minskas till 17.

Enligt staten åtnjuta vaktmästarna samma *aflöningsförmåner*, som tillkomma distinktionskorpraler, nämligen:

lön	kronor	360: —
dagaflöning å 0,50 krona i 365 dagar	»	182: 50
underhåll in natura (beklädnad och portions- ersättning) å 0,91 krona i 365 dagar	»	332: 15
		<hr/>
		tillhopa kronor 874: 65

Därjämte åtnjuta de fri bostad samt, enligt beslut af 1908 års Riksdag, ersättning för ved och lyse m. m. med 80 kronor 95 öre årligen.

Hvad angår *pensionen* för ifrågavarande beställningsmän stadgas i nådigt bref den 26 januari 1894, att innehafvare af förmansbeställning (vaktmästare) vid intendenturkåren skall vid afsked, meddeladt efter uppnådda 60 lefnadsår, få komma i åtnjutande af underhåll i första klassen af Vadstena krigsmanshuskassa till belopp af 100 kronor årligen jämte korpralstillägg 24 kronor, med rätt dock för honom att, om eljest hinder därför ej möter, i tjänsten kvarstå till fyllda 65 år. Detta gratial är emellertid numera ökad till 149 kronor, sedan Riksdagen år 1909 bifallit Kungl. Maj:ts proposition om medgifvande, att hvarje från Vadstena krigsmanshuskassa nu och framdeles utgående, enligt gällande föreskrift bestämdt underhåll (gratial) måtte få under vissa villkor ökas med 25 kronor årligen.

I känslan af att ett belopp af 149 kronor icke kunde anses tillräckligt under nuvarande förhållanden, medgaf emellertid 1910 års Riksdag i enlighet med af Kungl. Maj:t framlagd proposition, att fem namngifna vaktmästare, som snart uppnådde pensionsåldern, finge efter erhållet afsked under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma jämte det dem tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till 360 kronor årligen eller alltså 211 kronor.

På min underdåniga föredragning har Kungl. Maj:t dessutom till innevarande Riksdag aflåtit proposition om liknande pension åt ytterligare en förrådsvaktmästare, som inom kort kommer att taga afsked.

Nu har emellertid fråga uppstått om förbättring i pensionsvillkoren för sådana förrådsvaktmästare, som erhållit afsked redan innan 1910 års Riksdag.

I en af chefen för Andra arméfördelningen tillstyrkt skrifvelse har nämligen *chefen för Första lifgrenadjärregementet* hemställt om en fyllnads-pension å 211 kronor å f. d. vaktmästaren vid intendenturkåren, f. d. förråds-vaktmästaren vid Första lifgrenadjärregementet Svante Persson Råss, hvilken den 14 november 1904 erhållit afsked från denna beställning, ehuru han äfven därefter tjänstgjort dels såsom förrådsvaktmästare och dels såsom eldare vid lifgrenadjärregementenas gemensamma badhus.

Sedan berörda skrifvelse remitterats till *generalintendenten*, har denne förordat framställningen i fråga om Råss, men tillika upplyst, att utom Råss finnas ytterligare 11 förutvarande vaktmästare, den äldste född 1826 och den yngste född 1847, hvilka äfven böra erhålla tilläggs-pension, därest sådan tilldelas Råss.

Statskontoret har ansett det knappast med fog kunna ifrågasättas, att ensamt med hänsyn till det arbete, som Råss, efter den 14 november 1904 erhållet afsked från befattningen såsom vaktmästare vid intendenturkåren, utfört i statens tjänst, bereda honom pensionsförhöjning från 149 kronor till 360 kronor. I likhet med generalintendenten har statskontoret äfven framhållit, att, om något förbättradt understöd bereddes Råss, dylik förbättring äfven borde föreslås för öfriga f. d. förrådsvaktmästare, hvilka endast uppbure understöd från Vadstena krigsmanshuskassa. Visserligen hyste statskontoret i allmänhet betänkligheter mot vidtagande af rubbning i redan utgående ålderdomsunderstöd, men då det icke kunde förnekas, att ett ålderdomsunderstöd å 149 kronor vore för litet, särskildt då detsamma, såsom fallet vore med förrådsvaktmästare, erhöles först vid så framskriden ålder som 60 år, ville det synas statskontoret, som om i de fall, där verkligt behof föreläge, understödet borde något förbättras och höjas åtminstone till det belopp af 300 kronor, som plägat af Riksdagen beviljas i statens tjänst utslitna arbetare. Statskontoret tilläte sig därjämte erinra om 1907 års Riksdags beslut om tillfälliga understöd åt afskedade underofficerare med vederlikar samt 1910 års Riksdags beslut om dylikt understöd åt pensionerade kronojägare i behöfvande omständigheter. I anslutning till dessa beslut syntes det kunna ifrågasättas, huruvida icke någon förbättring i dessa f. d. förrådsvaktmästares ekonomiska ställning skäligen borde beredas i form af tillfälligt understöd, som efter pröfning af behofvet i hvarje särskildt fall utginge med sådant belopp, att detsamma jämte gratialet från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till 300 kronor. Då antalet af de f. d. förrådsvaktmästare, som kunde ifrågakomma vid beviljande af dylikt tillfälligt understöd, enligt hvad generalintendentens underdåniga skrifvelse gäfvade vid handen, utgjorde (Råss inberäknad) tolf, skulle kostnaden belöpa sig till högst 1,812 kronor, hvarför i händelse af bifall till statskontorets förslag ett anslag å nämnda belopp torde böra hos Riksdagen äskas att anvisas å extra stat under rikstatsens tionde hufvudtitel. Därest icke utbetalningen af de tillfälliga understöden ansåges lämpligen böra ske hos arméförvaltningen i sammanhang med utlämnande af gratialen från Vadstena krigsmanshuskassa, hade statskontoret icke något att erinra mot att bestyret därmed ålades statskontoret.

Arméförvaltningens civila departement har i afgifvet yttrande anslutit sig till den af statskontoret uttalade mening; dock har departementet ansett, att arméförvaltningen, som har bestyret med utbetalandet af gratialen från Vadstena krigsmanshuskassa, bör få sig anförtrödt

jämväl bestyret med pröfningen af ansökningarna om understöden och utbetalningen af desamma. Därest Kungl. Maj:t med Riksdagen bifölle statskontorets, af departementet biträdda förslag om ett extra anslag, ville departementet därför, i afseende å förvaltningen af anslaget och utbetalningen af understöden m. m., föreslå det Kungl. Maj:t täcktes i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Kungl. Maj:t i tillämpliga delar bestämt genom nådigt bref den 18 oktober 1907 rörande utdelande af understöd till vissa pensionerade underofficerare, i nåder föreskrifva: beträffande anslagets förvaltning

att arméförvaltningen skulle årligen inom den tid, då de till statsregleringen hörande ärenden borde vara till Kungl. Maj:t inkomna, till Kungl. Maj:t aflämna uppgift angående *dels* de personer, hvilka under det löpande året åtnjutit understöd från ifrågavarande anslag, *dels* de till dessa personer utbetalade belopp, *dels* de understödstagare, hvilka under året afidit eller eljest såsom behöriga sökande afgått, *dels* ock det anslagsbelopp, som kunde beräknas för nästpåföljande år blifva erforderligt för ifrågavarande ändamål, och

beträffande pröfningen af ansökningar om understöd och sättet för utbetalning af sådant

att departementet måtte för ett år i sänder pröfva och afgöra inkommande ansökningar om understöd, hvilka borde vara åtföljda af erforderliga handlingar till styrkande af att understödstagarna äro i lifvet och i behof af det sökta understödet, samt

att understödet måtte till underhållstagarna genom vederbörande kassaförvaltningar utbetalas halfårsvis i sammanhang med utbetalandet af gratialen från Vadstena krigsmanshuskassa.

Riksdagen har genom sitt ofvan nämnda beslut år 1910 redan medgifvit, att det understödsbelopp, 149 kronor årligen, som för närvarande från Vadstena krigsmanshuskassa tillgodokommer en afskedad förråds-vaktmästare, måste anses otillräckligt. Då det gäller så små löntagare som de ifrågavarande, synes det mig icke kunna möta betänkligheter att höja understödet, äfven om afskedet erhållits före nämnda Riksdag, synnerligast när en sådan åtgärd icke medför större utgifter än nu beräknats.

I fråga om de mera speciella bestämmelserna för användningen af det ifrågasatta extra anslaget ansluter jag mig till hvad arméförvaltningens civila departement föreslagit.

Jag hemställer alltså, det Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen,

att å extra stat för år 1913 under tionde hufvudtiteln uppföra ett anslag af 1,812 kronor för utdelande af tillfälligt understöd åt f. d. förrådsvaktmästare under villkor:

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behöfvande omständigheter, samt

att understödet för enhvar bestämmes till sådant belopp, att det jämte honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till 300 kronor.»

Till denna departementschefens, af statrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle till Riksdagen aflåtas proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Ali Söderhjelm.